

441/24398

**החברה הישראלית
למודליות ומטבעות בע"מ
מודליות בר-מצוה זהב**

מדליות ממלכתיות אלו
הוצאו לציון יום
העצמאות השלשה-עשר
— בר-מצוה —
של מדינת ישראל.

שלוש המדליות הן הרא-
שונות שנטבעו בזהב
במדינת ישראל, מכאן
ערכן הנומיסטי הרב.

פרטים נוספים במחלקת
ההפצה של החברה:

תל-אביב,

רח' בן יהודה 57

ובמושרד הראשי:

ירושלים,

רח' קרן היסוד 11.

STAMPS בולאים

SRAEL PHILATELIC MONTHLY * הירחון הישראלי לבולאות

בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

Chief Editor: S. Shalit

עורך ראשי: ש. שליט

Philatelic Editor: A. Lindenbaum

עורך בולאי: א. לינדנבאום

Address: P.O.B. 2578, Tel-Aviv

כתובת המערכת: ת.ד. 2578, תל-אביב

January 1962

ת.ס. 1 (54) No.

סבת תשכ"ב

קורא יקר

אחד האירועים החשובים בשדה הבולאות שנתרחש בזמן האחרון, היתה התחרות הבינלאומית על בולי השואה והגבורה. בתחרות זכו שלוש הצעות ישראליות, פרי מכחולם של שלשה אמנים אשר שניים מהם חשו על בשרם את ליקחה של השואה הנוראה שפקדה את עמנו במלחמת העולם השנייה. כתבה מיוחדת על הבולים שזכו במקומות הראשונים בתחרות, טקס חלוקת הפרסים ופרטים על האמנים — מובאים בחוברת.

בול התזמורת ובולי היעור הם בבחינת "בולי החודש" והקדשנו להם רשימה מיוחדת. יש להצטער שדואר ישראל לא ניצל את הוצאת בולי היעור לטקסי-נטיעה, המקובלים בארץ בט"ו בשבט — ראש השנה לאילנות.

הרפיקאים בחדשות — במדור זה רואיין הפעם דן רייזינגר, מי שצייר את בול "יריד המזרח". בול זה יופיע לקראת "יריד המזרח", אשר יתקיים בחודש יוני 1962 בתל-אביב.

דואר ישראל עומד להנהיג בקרוב שיטה חדשה של משלוח חומר בולאי למנויים, כפי שנודע יחיבו המנויים בתשלום של 25 אגורות בעד כל משלוח. פרטים על אי-הופעת בולי "דמי-דואר" בישראל, מתפרסמים בחוברת.

דוארות הבולאי יציע למכירה מאות קילוגרמים בולים חתומים, על-גבי מעטפות, כפי שנאספו במשרדי הממשלה. מכירה זו, אם תבוצע, עשויה להביא למשבר בולאי חדש, שכן עד כה לא נמכרו בארץ כמויות בולים חתומים בהיקף כה גדול (פרטים בידיעה מיוחדת בחוברת).

יועד הפועל החדש של התאחדות אגודות הבולאים בארץ, כולל הפעם את החברים הבאים: ג. אדומי, י. אוקו, ר. אנוליק, י. גרווה, ו. הררי, א. הופמן, ד"ר הקסטר, ג. וויסלברג, מ. וויגוצקי, י. כהן, פ. קנר וש. שמגר. ליושב-ראש ההתאחדות, לשנה השוטפת, נבחר פה אחד ד"ר משה אופיר. לוועדת הבקורת נבחרו ה"ה י. שפיגל, ליברמן ובן-כוכב.

דוארות "בולים" כפי שניתן להבחין, מופיעה הפעם ב"לבוש חדש". לקראת השנה האזרחית החדשה החלטנו לשנות את העטיפה ולהגיש לקורא חוברת בעטיפה חדשה, מודרנית ונאה. עטיפה זו צוירה בידי הגרפיקאי דן רייזינגר, ותהווה כעין "היכרות ראשונה" עם צבור הבולאים בארץ, לפני שיכירוהו אלה ביצירתו הבולאית — בול זיכרון ליריד המזרח 1962.

באיחולי קריאה נעימה.

ה מ ע ר כ ת

הבולאות בישראל יוצא בול ישראלי לביעור הקדחת

יותר מ-70 מדינות ממינות עתה בולים מיוחדים לציור החישובים בביעור הקדחת, במסגרת מפעל הבינלאומי של א"ם שסיימתו "העולם מאוחד נגד הקדחת" בולים אלה יופיעו לקראת יום הבריאות העולמי שיחול ב-7 באפריל השנה — היום הבינלאומי המיוססם להוצאת בולים אלה.

בעיית הקדחת אינה קיימת עוד בישראל, היא נעלמה עם ייבושן של הביצות בעמקים ו- בשרון ותודות להתפתחות שיתות התברואה בארץ. דואר יש- ראל מצא לנכון להנציח הישג זה בבול-זכרון מיוחד, במסגרת המפעל הבינלאומי של א"ם. כפי שנודע, יוצא דואר ישראל בול בודד שצויר בסטודיו "רוזלי" (רוטשילד את ליפמן). הבול מר- אה לוח עם מדות חום כשבקו אדום מסומנות תנודות ההום של חולי הקדחת. בהגיעה נקודת ההום לנקודה הנמוכה ביותר, בפנה הימנית של הבול — פוגע הקו האדום בראש של יתוש — הגורם הישיר להפצת המחלה.

כפי הנראה יושלב בשוולו של הבול, ציור מוסכם כסמל אחד לבולי הקדחת שיופיעו ב- מסגרת המפעל הבינלאומי, ש- הומלץ על-ידי אידגון הבריאות העולמי.

בולי השואה — בחודש מאי

לפי ידיעה שנתפרסמה ב- "פילטליק טריידר" — ירחון בולאי המופיע בלונדון — הופיע עוד השנה סידרת בולי ה- שואה, הנמצאות זה זמן רב בתוכנית דואר ישראל.

דואר ישראל טרם מסר הודעה רישמית לעתונות הישראלית על הוצאת בולים אלה, אולם "פיל- טליק טריידר" המסתמן על ידיעות רישמיות של השרות הבולאי הישראלי מציון, כי ה- שרות הבולאי החליט להוציא לזכר השואה והגבורה — סידרה בת שני בולים — הצעות ציור

בבול אחד נראה ישוב על רקע מגדל החומה הנבנית בשעות ה- יום. תמונה זו אופיינה על-ידי רקע בצבעים בהירים ושמש זור- חת. הבול השני בסדרה מראה ציור דומה על רקע כהה, הבא לסמל את בניית הישוב בלילה, כפי שהיה מקובל במקרים רבים.

לא יופיעו עוד בולי "דמי דואר"

מאז קום המדינה ועד היום הור- צאו בדואר ישראל 16 בולים "דמי דואר" לביול דברי דואר שלא ביולו לפי התעריף הנכון. כידוע, מקובל בהרבה משדי דואר בעולם לקנוס את מקבלי הדואר, במקרה שדבר הדואר לא בויל ע"י ה- חלקה (גם עם הוא בויל באופן חלקי). שיעור הקנס הוא במאה אחוז יותר מערך הבולים שלא הודבקו. נוהג זה נתקבל אף ב- דואר ישראל מיד אחרי הופעת בולי דואר עברי ב-1948. לצורך זה הודפסה סידרה בת חמישה דרגים מ-3 פר' ועד 50 פר' לפי גלילי הדפסה המקוריים של בולי "דואר עברי" אולם על גבי ה- בולים הודפס הדפס-סרכב "דמי- דואר" (כנושא לבולים אלה וברלי "דואר עברי" שמשו מטבעות מת- קופת בית-שני ומלחמת ברי-כיכבא). סידרה שניה של "דמי דואר" הופיעה מקץ שנה אחת: אילו הסידרה השלישית הופיעה ב-1952. מאז לא הופיעו יותר בולי "דמי דואר" וכפי שנודע לנו הם לא יופיעו עוד. להחלטה זו של משרד הדואר לא ניתן עדיין הסבר רשמי אולם לדברי מנהל השרות הבולאי ישתמשו מעתה בבולים רגילים במקום "דמי דואר".

נראה לנו, כי השימוש בבילים מיוחדים לקנסות דואריות הולך ומתמעט וישראל הלכה, כפי ה- נראה, בעקבות מדינות אחרות שאף הן אינן מוציאות בולים מיו- חדים למטרת זו.

שזכו בפרסים הראשונים במסגרת התחרות הבינלאומית לציור בולי השואה. (כתבה מפורטת על בולי השואה והזוכים בתחרות ראה בעמ' 7).

הצעת א. ויטהוף ל.בול קדחת הישראלי

הציור הנראה כאן, הובא כהצעה ע"י מר א. ויטהוף לבול ישראלי לביעור הק- דחת. מר א. ויטהוף מבתי-ים, הינו צייר גראפיקאי צעיר יליד 1938 ובוגר "בצלאל".

פאול קור מתל-אביב והם מראים את דרך הקמתם של הישובים ב- תקופת "חומה ומגדל". שני ה- בולים נועדו לשקף את התקופה הרת-סכנות של הקמת ישובים ב- ארץ בעל כורחם של המושלים ה- בריטיים.

בולים חתומים יימכרו ע"י הדואר

16-1.61—0.50
27.12.60—1.00

בולי דואר-אוויר — סדרה שלישית — חלק א' וב'

21.1.60—18.1.60—14.1.60—0.15
24.12.59—22.12.59—21.12.59—0.20
20.4.60—0.25
24.12.60—11.2.60—9.2.60—0.30
7.5.61—0.35
3.1.60—30.12.59—28.12.59—0.65

דואר אוויר — חלק ג'

0.15 ל"י (צפת) — 2.11.61
4.9.61 ; 3.7.61
0.40 (קבי יתרו) — 3.7.61
0.50 (ירושלים) — 12.10.61
14.9.61 ;
— 11.10.61 (יפו) — 10.10.61
21.9.61 ;

בעל שם טוב

0.25 (הבעש"ט) — 6.7.61

בולים ישלחו לחו"ל בדואר דיפלומטי

משרד-החוץ הישראלי הכיר ב" ערך החינוכי והתעמולתי הרב שיש בתצוגת בולים בתערוכות בינ" לאומיות והסכים לממן את משלוחי האוספים הישראליים לחו"ל ואף להבטיח את שלמותם עליידי מש" לוח בדואר דיפלומטי. לעובדה זו יש חשיבות רבה כי בגלל קשיים כספיים וחוסר הבטחון ל" קבל את האוספים בחזרה עם גמר התערוכה בחו"ל, נמנעו רבים מ" לשלוח את אוספיהם. נמסר ש" משרד-החוץ קיבל על עצמו משלוח כל התצוגות הבולאיות לחו"ל והחזרת האוספים לבעליהם.

בקשר לכך שמענו שהיה מי שהשווה את הישגי ספורטאינו בחו"ל עם הישגי הבולאים שלנו. הישגינו בשטח הבולאות עולה על כל המשוער: זכינו במקומות ה" ראשונים בתצוגות בהן מתחרים בולאים מעשרות ארצות.

משרד הדואר והשרות הבולאי עומדים להציע למכירה באמצעות מכרו כ"ג 800 ק"ג בולים חתומים על" גבי מעטפות שנגזרו מתוך המלאי שנצטבר במשרדי הדואר והמכנס ומשרדי ממשלה אחרים.

בבולי אגורות בתחילת שנת 1960, להדפיס על הצמדה (הפינה הימנית של גליון הבולים) את תאריך הדפ" סת הבולים, וכיוון שרבים האספ" נים, במיוחד בעלי-היכולת שבינ" הם, האוספים כל צימדה לפי" תאריך הדפסת-הבולים, לכן נאות השרות הבולאי לפרסם מדי פעם את התאריכים האלה.

מלאי בולים זה הוא אחד ה" גדולים ביותר שהוצעו אי-פעם למכירה בארץ. קילוגרם אחד של ניירות מבוילים מכיל בממוצע כשלושת אלפים חמש מאות בולים. אם אמנם יימכו 800 קילוגרם בולים, תזורם כמות של כ"ג מיליון בולים, דבר העשוי להשפיע ב" צורה חמורה על המסחר הבולאי בארץ ובמיוחד על היצוא.

בולים חתומים נקנים, בדרך כלל, עליידי סוחרים למטרות יצוא בלבד, שכן האספנים בארץ אינם זקוקים, בדרך כלל לקניית בולים חתומים.

מחירו של ק"ג אחד בולים חתומים על גבי קטעי מעטפות נע בין 20—25 ל"י, אולם מחיר זה עלול לרדת בהרבה אם תבוצע מכירתם של מאות ק"ג בולים עליידי מקור חדש, נוסף על ה" ספקים הקבועים של בולים חתומים.

כרגיל, מתנהל המסחר בין סוחר שיש לו בולים למכירה לבין סוחר שקיבל הזמנה לבולים, ש" אינם בידו. אולם במקרה שה" בולים החתומים בדואר ימכרו באמצעות מכרו פתוח ולא במרוכז, הרי שהסחורה תמצא בידים רבות מדי שלא יוכלו לשלוט על מחי" רים קבועים.

מצד שני, אם ימצא משקיע אחד שיקנה מן הדואר את כל המלאי, יוכל הוא לנצל את ה" שוק לטובתו, דבר שאין איש מעוניין בו.

יצא, אפוא, שבשני המקרים צפוי משבר בולאי חדש.

תאריכי הדפסת בולים

כזכור לקוראינו התחילה הנהלת הדואר, מאז החלפת בולי הפרוטות

הצעת הנס הרטמן משוויץ לבולי קדחת שהוצאתם הומלצה ע"י אירגון הבריאות העולמי

להלן רשימת תאריכי ההדפסה של בוליה-המזלות, בולי דואר-אוויר ובול הבעש"ט.

מזלות

26.2.61—3.1.61—16.11.60—0.01
15.5.61—
14.5.61—21.4.61—26.12.60—0.02
13.9.61—13.6.61—10.1.61—00.06
25.7.61—28.4.61—2.12.60—0.07
27.8.61—2.12.60—0.08
7.12.60—0.10
22.5.61—21.2.61—18.12.60—0.12
13.11.61—29.8.61—
1.1.61—0.18
22.12.60—0.20
6.1.61—0.25
19.10.60—0.32

הבולאות בעולם

צ'כוסלובקיה

לקראת תערוכת הבולים הבינ-לאומית, "פראגה 62" שתיערך ה-שנה בבירת צ'כוסלובקיה (ראה מאמר מיוחד) הופיעו בארץ זו שבעה בולי-זיכרון כדלהלן:
20 ה. — מברוק צף; 30 ה. מראה כללי של העיר פראגה ושלל דגלי העולם. 40 ה. שפת נהר ודג; 60 ה. "קרלובי וארי", 20. 1. ק.

בוהמיה, 3 ק. ברן, 4 ק. בריטס-לבה. בדצמבר הופיעו 4 בולים נוספים לסידרה זו. אחת הסדרות היפות שהוצאה לא מזמן בצ'כוסלובקיה הוקדשה לעידוד התוצרת החקלאית של המדינה. הבולים מראים מוצרי חקלאות בהבלטה, לרבות גור תי-רס ועוד. בול אחר הוקדש לכנס האיגודים המקצועיים שנעל בהר-דש שעבר במוסקבה.

ליבריה

דואר ליבריה הוציא לאחרונה שלושה בולים צופים וכן גליון-זיכרון בשני צבעים. הבולים הופיעו בערכים הבאים: 5 סנט — תרגילי ספורט צופיים; 10 סנט — סמל הצופים ומחנה. 25 סנט — לשמוש בדואר אוויר — צופה וסמל צופים. גליון הזיכרון כולל את שלושת הבולים עם כתובת: "הזק את זרועות החופש".

סין העממית

סין העממית הוציאה סידרה בת 5 בולים בשם "לידתו החדשה של העם הסיבטי". הבולים הופיעו בצ'בעים שונים ומתארים קטעים מהיי הסיבטים, ההיים בחופש ושרים שירי הדרור".

בולגריה

סידרה בת 8 בולים שכנושא להם שימשו פטריות מצויות הר-

פיעה בדואר בולגרי.

הבולים הופיעו מנוקבים וגם ללא נקוב, מהדורת הבולים הגווי-רים היא 50 אלף בלבד ואילו ה-בולים המנוקבים הופיעו במהדורה של 300 אלף. כן הופיעו בבולגריה שני בולים לכבוד איש החלל הר-סובייטי השני, ל. טיטוב. במהדורת בולים אלה 120 אלף.

לפני כמה שבועות הופיעה ב-בולגריה סידרה בת ארבעה בולי-תעמולה לעידוד התיירות. הבולים מראים זוג מטיילים (נער ונערה בהרים); מחנה אהלים; אכסנית נוער בהרים; תייר המטפס בהרים.

שוויצריה

הדואר השווייצרי ממשיך במסור-תו והוציא ביום 1 בדצמבר סידרה בת חמישה בולים, הנושאים ערך מוסף, המוקדש למוסדות סעד בקרב הנוער.

בדומה לשנים הקודמות, מכילה גם סידרה זו ארבעה בולים שב-נושא לציורם משמשים מיני פרחים הגדלים בארץ זו, ואילו הבול החמישי מוקדש לאישיות שוויי-צרית מפורסמת: יונס פורר, נשיאה הראשון של שווייץ. הבולים הר-פיעו בצבעים ובערכים הבאים: 5+5 סנט — תכלת וכחול אפור, 10+10 ס' — ירוק, צהוב וחום עם כתום; 10+20 ס' — כתום ירוק ולבן; 10+30 ס' — סגול, לילך, ירוק, חום וצהבהב; 50+10 ס' — כחול, ירוק, צהוב וחום.

אוסטריה

ב-17 לחודש נובמבר חל יום-הולדתו ה-150 של המלחין התפטר-תרן הגדול פרנץ ליסט ולכבוד כאורע זה הוציא הדואר האוסטרי בול זכרון בן שלושה שלינג, המראה את דיוקנו. כן הוציא הדואר האוסטרי בול-זכרון למלאות 40 שנה למישל העם, שהוזר את מחוז בורנגלנד לאוסטריה. הבול הוא בן 1 שלינג ומראה את סמל-המחוז.

הולנד

לרגל מחצית היובל לנשואי מלכת הולנד עם הנסיך ברנארד הוציא הדואר ההולנדי שני בולי-זכרון בעלי ציור זהה המראים את הווג המלכותי וציור השנים 1937-1962. הבולים הופיעו ב-5 בינואר (12 ס. — אדום ו-30 ס. ירוק) והיו בשימוש עד מאי 1962.

טורקיה

בחודש פברואר 1962 יוצא מן המחזור שני בולי טורקיה שהוצאו בסוף 1961 לכבוד פתיחת הפר-למנט הטורקי הבולים הופיעו לכבוד יובל ה-100 לבית הספר הטכני הטורקי ישרו במחזור עד סוף שנת 1964.

א"ם

דואר א"ם הודיע כי בול הר-כרון הראשון של א"ם לשנת 1962 יופיע בחודש פברואר. הבול החדש יוקדש לבעיות שכון ב-עולם.

הבול הודפס במהדורה של 2.750.000 טפסים של 4 סנט ו-2.500.000 ב-7 סנט. הציור זהה בשני הבולים ומראה משפחה על רקע בתים מסוגננים.

ברית המועצות

שני בולים אחרונים של ברית המועצות הוקדשו לתמונות מתוך הבלט "אגם הברבורים" של צ'י-קובסקי.

לכבוד הקונגרס ה-22 של המפ-לגה הקומוניסטית הופיעו בברית המועצות 5 בולים המתארים תמו-נות מתוך המהפכה.

רומניה

בדואר רומניה הופיעו לאחרונה בולים לכבוד ספורטאים רומניים שזכו במדליות זהב באולימפיאדת "מלבורן 1956" ובאולימפיאדת

"רומא 1960". הופיעו בולים מגו-קבים, גזורים וכן דפית זכרון חגיגית.

סידרה אחרת, בת שלושה בולים הוצאה לכבוד כובשי החלל הסו-ביטיים — י. גאגארין וג. טיטוב. הבול השלישי בסידרה מראה את כלי-הטיס שהשתמשו בהם שני האסטרונאוטים.

„שמע ישראל...“ בבולי השואה

שלושה גראפיקאים ישראלים זכו בתחרות בינלאומית

מאת ש. אביאפרת

מאות הצעות, החליט למזג את הפרס הראשון בסך 850 ל"י עם הפרס השני בסך 300 לירות ולחלקם שווה בשבה בין מר צים לבין הגברות מנוסי ואורנו.

מצבה לזכר הנעדרים

כאשר ביקש הגרפיקאי יעקב צים מתלאביב את רשות הדביר במסיבת עתונאים שנערכה לרגל התחרות הבינלאומית, חשבו הנז

326 תרשימום לבול השואה, שהוגשו עליידי 184 מתחרים מישראל, ארצות-הברית ואנגליה, הוצגו לא-מזכר ה"בית סוקולוב" בתלאביב. התצוגה נערכה ב-מסגרת התחרות הבינלאומית לבולי השואה שאורגנה ע"י משרד הדואר בשיתוף פעולה עם "ידידים".

חש על בשרו את חיייתום של הגרמנים וראה במרעיניו כיצד מצאו את מותם אלפי יהודים. את מותם של אלפי היהודים הללו — ומיליוני יהודים אחרים

במסיבת עתונאים מסר המנהל הכללי של הדואר, מר ת. בן-מנחם את תוצאות התחרות, בה זכו בשלושת המקומות הראשונים ארבעה אמנים ישראלים.

לונה אורנו וצילה מנוסי, ש-הגישו יחד הצעה המבוססת על הנושא „שמע ישראל...“ ומר יעקב צים, שהגיש תרשים המראה ששה נרות סימליים המזכירים את ששת מיליוני קרבנות הנאצים, הוענק הפרס הראשון והשני פרטים אלה, בסך 850 ל"י ו-300 ל"י צר-רפו יחד וחולקו שווה בין שתי ההצעות. הפרס השלישי, בסך 100 ל"י הוענק למר צבי מאן בעד הצעתו המראה טלית ש-נתפסה בתייל דוקרני.

כחים כי האמן, אשר זכה במהימתו של הפרס הראשון, רוצה להודות על הזוכה. אולם, כאשר קם לדבר וקולו נשמע תוך רעדה ובהתרגי-שות בלתי רגילה נשתררה דומיה באולם ותודות לא נשמעו. הוא אך ביקש שירשו לו לראות בבול שצויר, מצבה שהיה מסוגל להקים לזכר הנעדרים. „לא הקימותי מצ' בה לזכר יקירי שנספו בשואה ולא יפלא, איפוא, שביצירתי זו אראה מצבתם“. הקהל העיף מבט ע"י האמן ולאות הודהות עמו פרץ במהיאות כפיים. „ברגשות מעורבים אני מקבל את הפרס — אמר צים, „ולא אוכל להנות ממנו, לכן אמסרנו לטובת ילדים נכים“.

יש מערערים

עם התפרסם ציור הבול עם „שמע ישראל...“ הוגשה שאילתה בכנסת בקשר להכללתו של פסוק המזכיר את ה' בפסוק-נייר ה' מושלחות לאשפה. ולכן שונה ה' ציור ובשלהבת מופיעה הכתובת „שמע ישראל“ בלי המשך הפסוק.

— הנציח מר צים בבול על ידי ציור שישה נרות דולקים (כל נר מסמל מיליון קרבנות יהודים) ה' מזדקרים כעצים ביער-עז, על רקע סמל מגן-דוד העולה בלהבות.

הבול השני צויר בידי שתי גראפיקאיות מוכשרות: צילה מנו-סי וחווה אורנו, שתיהן בוגרות „בצלאל“ בירושלים. ברם, בעוד שחווה אורנו נולדה בצ'כוסלובקיה ועלתה לישראל לאחר מלחמת ה' עולם, כתום כמה שנות סבל ב'מחנות-הריכוז הנאציים, נולדה צילה מנוסי בפולין ועלתה לישראל בגיל רך. היא נשואה למשורר המזוקן דידי מנוסי וחזרה לישראל לפני כחצי-שנה, לאחר שבע שנות השתלמות באנגליה ובארה"ב.

בול זה מתאר שלהבת-אש שתר-כה מורכב מהפסוק „שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד“ — אותו פסוק נצחי שריחף על שפתי יהודים אין-ספור בשעה שעלו על קידוש השם. שני הבולים נמצאו מתאימים ומאפיינים את הנושא עד כדי כך, שחבר השופטים, שבחרם מתן

הציורים עצמם נתפסו בזוויות

מספרי קעקע, שחרתו הנאצים באסירי מחנות הריכוז, בלטו על ידיהם של שני מקבלי הפרסים הראשונים בטקס שהתקיים ב-בית סוקולוב בתלאביב. הגב' חווה אורנו ומר יעקב צים, לא העלו כלל על דעתם, כשהיו כלואים במחנות הריכוז בגרמניה, כי כ' עבור עשרים שנה יזכו להיות לא רק במדינה יהודית — אלא גם לקבל פרס בעד ציור הבו-לים המבליטים את נושא השואה. ואמנם, לזכותם ניתן לומר ש' הבולים ראויים לפרס וכי הם משקפים באמנות מה היתה הר-גשת יוצריהם בשעה שציירו אותם. הגראפיקאי יעקב צים מעלה בציור כולו את זכרם של ששת מיליוני יהודי אירופה שנספו ב' שואה. הוא עצמו היה כלוא במחנה בוכנוואלד ובמחנות אחרים. הוא

דגל ישראל בבולי צ'כוסלובקיה

מאת א. לינדנבאום

מקובל בעולם הבולאי, שבמקביל לפירוקה של תערוכת בולים בינלאומית אחת עוסקים בהכנות לתערוכות בולים אחרת. בולאי ישראל טרם קיבלו את עיטוריהם שהוענקו להם בתערוכה הבינלאומית שנעילה לא-מכבר בבודאפשט וכבר הזיזנו להשתתף בתערוכת „פראגה 62“, שתפתח ב-18 באוגוסט 1962 בבירת צ'כוסלובקיה.

לקראת תערוכת „פראג 62“ התר-רעמנו על כך שדגלנו הלאומי לא נמצא בין שלל דגלי העולם המר-פיעים בבול הנזכר, במיוחד כש-הדגלים נועדו לאפיין את בינלאור-מיוחה של התערוכה. אשר ישראל תהיה בה אורחת רצויה ופעילה (לאור השתתפותנו בתערוכות דר-מות). את בקורתנו ב„דבר“ שלחנו להנהלת התערוכה „פראג 62“ ול-מחלקה לענייני בולאות שלידי ה-לשכה לסחר-חוץ בממשלת צ'כוס-לובקיה.

הנה, בימים אלה קבלנו חדיפס-רישמי של בול חדש (ללא צרוף-מכתב תשובה) והפעם נמצא בבול-גם דגל ישראל.

הבול החדש מראה אף הוא את-נופה של פראג, בדיוק כמו בבול-הראשון, אולם הפעם ערוכים ה-גלים בצורה חדשה כך שניתן-להבחין בנקל בדגלה של ישראל. אין אנו יודעים אם אורחי מדינות-אחרות, שלא מצאו את דגליהם בבול-התעמולה הצ'כי התרעמו-כמונו, על-כל-פנים ראוי הדיאר-הצ'כי להוקרה ביתס הכבוד שגילה-כלפי כל האומות, שכן ניתן-לשער, שאי-הכללתו של דגל יש-ראל ודגלים אחרים בבול היתה-מקריית, אולם כאשר הופנתה לכך-תשומת-הלב — תוקן הדבר מיד.

„פראגה 62“ תיערך במלאות-75 שנה לבולאות מאורגנת בצ'כוסלובקיה וסימטה „ידידות בין-העמים והיוזק השלום בעולם“. לפי-הידיעות המתקבלות מהוועדה ה-מארגנת של „פראגה 62“, תהיה-זאת אחת התערוכות הגדולות ש-נערכו אי-פעם. תקציב התערוכה-עולה על מיליון לירות ישראליות, בערך כפליים מתקציב תערוכת-„תביל“, שנערכה בתל-אביב ועדיין-זכורה לטובה בקרב בולאים בעולם. הוועדה המארגנת פירסמה את-סמל התערוכה לפי הצעתו של-פרופסור צירל באודה המראה-רשת מעלות של כדור הארץ — סמל לבינלאומיותה של התערוכה. כן פורסמו בולי-תעמולה לקראת-התערוכה שצוירו אף הם בידי-פרופסור באודה.

דגל ישראל חסר

בין הבולים מצוי אחד המראה-את העיר פראג כשבצידו של-הבול שלל דגלי העולם. לשוא-חיפשנו בין שני תריסרי הדגלור-נים הנראים בבול את דגלה של-ישראל. ציור הדגלים שבבול הוא-אמנם סימלי, אך בכל זאת וראים-יפה לעין לפחות כעשרים דגלים, כמספר המדינות המשתתפות ב-תערוכה, (לאו דוקא המדינות ש-דגליהן צוירו בבול). אגב, באחד-הבולים מופיעה כתובת בשפה ה-ערבית, פרט המוכיח על מידת-הכבוד שרוכשים הצ'כים לבולאי-ערב, אך מי יודע אם מספר ה-בולאים מכל ארצות ערב, יעלה-על מספר הבולאים הישראלים ש-ישלחו את אוספיהם לפראג. אין לנו כל ספק, שישראל היא-אורחת רצויה ב„פראגה 62“. לי-היפך. בולינו רצויים מאד ואף

בולאינו מתקבלים בכבוד רב ב-כל תערוכת בולים בינלאומית, הן במערב והן במזרח-אירופה. (התוצאות ב„בודאפשט 61“ הוכי-חו זאת); אולם, כאשר המדובר-בדגלנו הלאומי, יש ונוהגים ל-שכוח אותנו... מקרה דומה אירע-ב„פולסקה 60“ — תערוכה בינ-לאומית שהתקיימה ב-1960 ב-וארשה. האולמות קושטו בסירטי-דגלים מארצות שונות אך בין-הסרטים המודפסים לא נכלל דגל-ישראל; ברגע האחרון הופנתה-לכך תשומת לבם של המארגנים-ואלה תקעו בין הדגלים דגל יש-ראלי בודד, הדגל שלנו, שהיה-גדול בהרבה משאר הדגלים ה-מוכנים מראש, עורר את גאוותם-הלאומית של היהודים שנותרו-עדיין בפולין וביקרו בתערוכה-אך רק מעטים ידעו את הסיבה-להבלטה זו.

על משמר הדגל

לפני כחודשיים כתבנו בעתון-„דבר“ אודות הבול הצ'כי שהוצא

החץ מורה על דגל ישראל

הסיפור שמאחורי הבולים החדשים

כאילו קושר את העבר עם העתיד.

נסיעת עצים ויערות מללה את מפעל ההתיישבות העברית בארץ-ישראל למן ראשיתו. עוד לפני מלחמת העולם הראשונה, בימי השלטון העות'מאני, נטעה הקרן הקימת לישראל, את „יער הרצל“ לזכר אבי הרעיון של מדינת היהודים. עם גבור העליה היהודית לארץ-ישראל בתקופה שבין שתי מלחמות העולם, ניטעו בהרי הגב' ליל, השומרון ויהודה כ־5 מיליון עצים. אולם מפעל היעור הגדול החל עם תקומת מדינת ישראל: 50 מיליון עצי יער ניטעו על ידה בייג השנים הראשונות לקיום ה־מדינה, ועם צמיחתם חלו שינויים בולטים לעין בגופה של הארץ, שהריה החלו פושטים את צורתם השוממה ולובשים מעטה ירוק מצל ומרענן.

נסיעת יערות, מלבד שהיא גורמת לשנוי עד איך-הכר של פני אדמת הארץ, כמה וכמה סגולות נוספות לצדה: מניעת סחף קרקע ושמידה על לחותה, הקמת מחסרי מים טבעיים בפני חולות שנישאים עם הרוח במדבר, צינון האקלים בקירבת ריכוזי יער ותחיית עולם החי בתוכם, ומן הצד הכלכלי — מקור תעסוקה לאלפי פועלים, רובם עולים ומתיישבים חדשים.

נסיעת עצים היא חלק מן ה־תודעה ומן המנהגים הלאומיים בישראל החדשה. מדי שנה ביום המישה־עשר בשבט, הקרוי „ראש השנה לאילנות“, יוצאים רבבות ילדים ובני נוער להרי הארץ ל־טוע עצים. מאות מן היערות ש־ניטעו עד כה נושאים את שמם של מאורעות היסטוריים ושל אי־שים, שהעם ביקש בדרך זו להנ־ציח את זיכרם. מרכזי נטיעה מיוחדים לאורחים מחוץ, שהוקמו בסיסמה „טע עץ כמו ידיך“, זוכים להתעניינות הולכת וגדלה המעידה, כי מפעל יעור ישראל מעורר הדים גם בלב ידידיה משאר ארצות תבל.

לאלבומנו נוספו שלושה בולים חדשים — בול ה־תזמורת הפילהרמונית הישראלית, למלאות 25 שנה לקיומה ושני בולי יעור לציון ההישגים בשמח היעור בישראל. שלושת הבולים הם במחירת „ראשונים“ בישראל ומן הראוי שנעניין בשני פרקי היסטוריה של ארץ ישראל, המקופלים בשלושת הבולים החדשים.

העונתיים לקונצרטים בתל אביב, ירושלים וחיפה נמכרים כליל לפני התחלת העונה. מיפנה חשוב בהיי התזמורת, וכן בתווי המוסיקלי של הארץ, חל

התזמורת הפילהרמונית הישרא־אליה נוסדה בדצמבר 1936 על־ידי הכנר הדגול ברונסלב הוברמן, שעיקר כוונתו היתה להקים תז־מורת בארץ-ישראל ועל־ידי כך להציל מוסיקאים־יהודים שנושלו מעמדותיהם במשטר הנאצי.

התכנון להציל מוסיקאים יהודים

ב־26 בדצמבר 1936 התקיים קונ־צרט הבכורה, כשעל דוכן הניצוח עומד ארתורו טוסקניני, המנצח הדגול והבלתי נשכה. המאסטר הדגול שב וניצח על התזמורת גם בשנה שלאחר מכן, מאז היפיעו ומוסיפים להופיע עם התזמורת מנצחים וסולנים בינלאומיים מן המפורסמים ביותר. עם זאת היעד מקום כבוד לאמנים ישראלים ול־יצירות מאת מלחינים ישראלים. לעומת 72 המוסיקאים מארבע עשרה ארצות, שהיוו גרעין ההז־מורת בהווסדה, מונה כעת התז־מורת הפילהרמונית 104 נגנים, מעמדה הבינלאומי של התזמורת התחזק בסיוורים שערכה בארצות הוץ. בשנת 1951 סיררה התזמורת בארה״ב וקנדה, וב־1955 ביקרה בתשע ארצות אירופה, בקיץ 1959 הופיעה בפסטיבל המוסיקה של אתונה, בראשית 1960 כבדה את קפריסין במספר קונצרטים מיוחדים ובאותה שנה הגשימה את תכנית סיוריה הנועות ביותר ב־ת מסעה סביב כדור הארץ. בסיוור זה הגיעה תזמורת דרך צרפת לארה״ב, קנדה ומכסיקו ומשם ל־יפאן ולהודו, בכל מקום זכתה התזמורת בהערכה כהישג תרבותי מפואר של מדינת ישראל.

באוקטובר 1957, כאשר נחנך אולם הקונצרטים החדש, היכל התרבות, בתל־אביב — ביתה הקבוע של התזמורת שזכתה לו לאזור 21 שנות טילטולים, ואשר בו מתקיי־מות מרבית הופעותיה.

50 מליון עצים בייג שנים
„הנוטע יודע כי לא למחר יהיה השתיל לעץ, לא למחר יפרוש צל ויעשה פרי. ימים רבים ושנים הוא, הנוטע, יטפח ויגדל, כשם שיעשו זאת בניו אחריו. העץ

צייר בול יריד המזרח

מאת ש. שליט

ב-5 ביוני 1962 יוחנך בנגי התערוכה בצפון תל-אביב יריד המזרח הבינלאומי שימשך חודש ימים. לפי הידיעות שפורסמו בעתונות, לא הצליחו עד כה מארגני הירד הבינלאומי להשפיע על מספר רב של מדינות שיקחו חלק ביריד זה, אולם השרות הכולאי כבר הכפירה להקדיש ליריד בול זכרון.

ב"בצלאל" ובשנת 1953 זכה בפרס "שטרוק" המוענק לתלמיד המצטיין של המחזור.

אין ספק, שהוצאת בול זכרון למאורע מסויים עשויה לעשות פרסום רב לאותו המאורע. אולם לצערנו, טרם למדו אצלנו, שכלל שמקדימים להוציא בול לרגל מאורע, כן עשוי הוא לסייע בהצלחת המפעל.

כדוגמא נוכל לציין את תערוכת "בודפשט-61". שלכבודה הופיע בול-זכרון זמן רב לפני פתיחת התערוכה וגם התערוכה הבינלאומית "פראג 62", שתיערך בבירה הצ'כית באוגוסט 1962, זכתה כבר בסידרת בול-זכרון. שהופיעו ל-פני כחודש ימים. הגיע איפוא הזמן שגם אנחנו ננהג בצורה דומה בעתיד.

עם הופעתו של הבול החדש, בול יריד המזרח הבינלאומי, יצור רף לסגל ציירי בולינו גראפיקאי חדש — דן רייזנגר מגבעתדם. הבול החדש עושה רושם נאה ו הוא דומה לבולי שוויצריה הרב-גוניים, שצויירו בסגנון מודרני ו בצבעים מרהיבי עין. הבול מחאר "יער" של תרנים עם דגלים צב-עוניים ובראש התורן הגבוה בי-יתר נראה גמל מעופף — סמל יריד המזרח הבינלאומי.

הצייר דן רייזנגר נחשב כיום לצעיר מבין ציירי בולינו. הוא נולד בשנת 1934 ביוגוסלביה. כשרונותיו האמנותיים באו לו בירושה, בהיותו דור רביעי ל-משפחת ציירים מפורסמת בארץ מוצאו.

המלחמה העולמית השניה עברה עליו בכפרים יוגוסלביים, עם הר-פרטיזנים. בשנת 1949 עלה ל-ישראל. בשנים 1950—1954 למד

בציור כרזות לתערוכות וירידיים רכש דן רייזנגר נסיון, שכן בשנת 1958, זכה בפרס ראשון בעד ציור כרוזה בשביל ביתן המדע בתערוכה הבינלאומית, שנערכה לפני שלוש שנים בבירסל, בירת בלגיה. בר-תחרות זו השתתפו טובי הגרא-פיקאים בעולם.

הודות להצלחתו בהשתלמות ל-ציור בולים ישראליים, לפי שי-טת פוטוגרבריה, שנערכה בארץ, בהדרכתו של הצייר היהודי א. גמז מלונדון, השתתף מר דן רייז-נגר במכרזים לציור בולים נוספים, ברם, בשל סגנונו המודרני והיצא-דופן, לא עלה בידו לצייר בולים עבור הדואר הישראלי עד ל-הופעתו של בול יריד המזרח הבינלאומי.

עתה, לא נותר לנו אלא לטוות שבעקבות הצלחה זו יזכו הר-אספנים הישראליים, לראות בולים מפרי מכחולו של צייר מוכשר זה.

רליה גוטליב

סגן נשיא א.ט.א.

רליה גוטליב (יניב), אספנית ידועה של בולי ספורט, קיבלה בימים אלה מינוי בלתי רגיל: ה-אגודה האמריקאית הגדולה בעולם לבולאות נושאת, "אמריקן סופיקל אסוסישין" בחרה בה כנציג קבוע של ישראל באגודה האמריקאית, שעל אף שמה היא אגודה בינ-לאומית. התואר שניתן לנציגי הארצות הוא "סגן נשיא". נשיא האגודה הוא אמריקאי. פעולותיה של "סגן-נשיא" רליה יניב כור-ללות הילופי אינפורמציה בשדה הבולאות וקשר חי בין הישראלים, חברי א.ט.א. לבין האגודה:

רליה גוטליב נחשבת לאחת מגדולי האספנים של בול-ספורט. היא בעלת מדליית-זהב מתערוכת בולים במסגרת כינוס "הפועל", בה הציגה אך חלק מאוספה ש-כלל 30 מסגרות.

בשנת 1954 גוייס לצה"ל. שרת בחיל האויר ועבד במחיצתו של צייר בולים אחר — צבי נרקיס. אחרי מבצע סיני השתתף בקורס השתלמות לציור בולים, שנערך בישראל בהנהלתו של הצייר ה-יהודי הנודע מלונדון — אברהם גמז.

בשנים 59—1957 התגורר באנג-ליה, שם נשא לו אשה ילידת וולס ועסק בגראפיקה. עבודותיו זכו להצלחה והוא נמנה עם ה-ציירים הזרים המעטים שהצליחו לצייר כרזות בשביל הדואר ה-בריטי.

משחזר לישראל, זכה בפרס הר-ראשון על ציור כרוזה ליריד ה-מזרח הבינלאומי (1962), ובתחרות לציור בול-זכרון על נושא זה נבחרה, כאמור, הצעתו, המבוססת על ציור הכרוזה. בפרס ראשון.

לוחמים אנטיפשיסטים בבולי מזרח גרמניה

בדצמבר 1942. אשתו הילדה ילדה לו בן ב-27 בנובמבר 1942 בבית הסוחר לנשים בברלין. אבל הינאצים לא נרתעו והוציאו להורג בתלייה את האם הצעירה ב-5 בינואר 1943, ביחד עם עשרה קומוניסטים אחרים.

מאת יהושע מרקוס

כחמשך לפידרות פוליוזמרון, לזכר לוחמים אנטיפשיסטיים בגרמניה, שנוצחו בידי הנאצים, הופיעה בגרמניה המזרחית ב-7 בספטמבר סדרה בת המישה בולים המתארים דמויות של לוחמים אנטיפשיסטיים. חמשת הבולים מזללים מלבד הערך הכספי הרגיל גם ערך מוסף, המיועד להקמת אנדרטות לזכר הנפלים.

הרברט באום — סטודנט יהודי

על אחד הבולים בסדרה זו מופיע דיוקנו של סטודנט יהודי הרברט באום, שנולד ב-1912 בברלין ונרצח ב-11 ביולי 1942 על-ידי הגסטאפו.

הרברט באום היה בתחילה חבר ה"בונד", עבר לברית הניער הקומוניסטית. בזמן עליית הנאצים לשלטון נאלץ לעזוב יחד עם חבריו את האוניברסיטה ונשלח לעבודת כפייה. לאחר שנעשה נסיון להרוס תערוכה אנטיסובייטית, נעצר הרברט באום יחד עם עוד 21 איש מקבוצת המהתרת הקומוניסטית, שבראשה הוא עמד. הרברט באום נרצח עוד בעיצומה של "ההקריה המוקדמת" אשתו וחבריו הועלו אחר כך לגרום.

פועלים וסטודנטים

בהודעת משרד-הדואר המזרחי גרמני קוראים אנו פרטים על יתר הלוחמים האנטיפשיסטיים שלהם הקדיש הדואר של ד.ד.ר. סדרת בולי זכרון זו

קארלו שיינהר, יליד 1924. לאחר שאביו נאסר ב-1934, הוא ברח יחד עם אמו לצרפת. בתקופת ה"מלחמה הצטרף למחתרת הצרפתית. הוא נפל בידי הגסטאפו בגלל בגידה, ונרצח ב-17 באפריל 1942. לוחמת אנטיפשיסטיית

על בול אחר בסדרה זו מופיעה דמותה של לוחמת אנטיפשיסטיית לילזוט הרמאן, סטודנטית, ילידת 1909. עבדה כעוזרת במשקבית, כדי שתוכל להשלים את לימודיה באוניברסיטה בגלל פעילותה הפוליטית אולצה לנטוש את האוניברסיטה. היא עסקה בחלוקת כרוזים קומוניסטיים בראשית תקופת עלייתו של היטלר לשלטון.

מימין לשמאל, למעלה: הילדה והנס קופי, טופיה והאנס שול; למטה: קארלו שיינהר, לילזוט הרמאן והרברט באום (יהודי).

זוהי סדרת-בולים מעניינת, בימינו מיוחד לאלה האוספים בולים רפרטים בולאיים על תקופת השלטון הנאצי והשוואה. וכמובן לאספני יודאיקה יש כאן בול מיוחד הר נושא דיוקנו של יהודי, לוחם אנטי-נאצי.

מעטפות טיסה חדשות

שלוש מעטפות "יום ראשון", שהוצאו עם הופעת שלושה בולי דואר-אוויר האחרונים, הוטסו ל-מקומות הנזכרים בבולים. הטיסות המיוחדות בוצעו בקו לוד — כפר-חיטין (הגליל התחתון), עכו ויפו. כל מעטפה הוחתמה בחותמת נמל-התעופה לוד והמקום לו הוקדש הבול.

בסוף 1935 נאסרה, עונתה קשות והוצאה להורג ב-20 ביוני 1938 — כאשה ראשונה שנפלה קרבן ל"משפט" נאצי.

דמויות של שתי משפחות יתר שני הבולים בסדרה זו מוקדשים לשתי משפחות, לוחמות אנטיפשיסטייות. על בול אחד מופיעים סופיה והאנס שול — בעל ואשתו — שניהם היו פעילים קומוניסטיים באוניברסיטה של מינכן, אחרי תבוסת הצבא הנאצי בסטאלינגראד, הפיצו כדוזים ש-קראו למלחמה נגד הפאשיזם היטלריסטי. הם הוצאו להורג ב-22 לפברואר 1943.

משפחת לוחמים אחרת, המופיעה על הבול האחרון הם: הילדה רי האנס קופי, שעסקה בהפצת כרוזים אנטי-נאציים ונעצרה בספטמבר 1942. האנס הוצא להורג ב-22

לפיד מעל צריח־הדואר בישר עצמאות

בולי הארץ

מבחינה בולאית אפשר לראות בבולי טאנגאניקה שלוש תקופות: משנת 1890 עד 30 ביוני 1893 השתמשו במקום בבולי גרמניה ששלטה אז על ארץ זו. החל מ־1 ביולי 1893 הופיעו בולים מ־יחדים ל"מזרח אפריקה הגרמנית". לסוג השלישי שייכים שלושה מיני בולים בריטיים:

בתקופת הכבוש הבריטי, 1916, השתמשו בבולים שונים של ה־אימפריה עם הדפס־רכב מתא־מים. מצויים בולים של ג'יאסי־לאנד עם דיוקן המלך ג'ורג' החמישי כשעליהם הדפס־רכב N. F., או בולי קניה ואיגנדה עם המלך ג'ורג' החמישי והדפס־רכב G.E.A.

בזמן המנדאט הבריטי שהחל בטאנגאניקה בשנת 1922 הופיעו בולים עם ציון השלטון המנדאט־טורי: למעשה קיימים אך שני מיני בולים מתקופה זו: קביצה אחת של בולים עם ראש ג'ירפה וקבוצה אחרת עם ראש המלך ג'ורג' החמישי. כל הבולים ה־פיעו בפורמאט גדול ובפורמאט קטן.

בשנת 1935 הופיעו לשמיש בקניה, אוגנדה וטאנגאניקה בולים אהידים. על־גבי הבולים מופיעים שמות שלוש הארצות. במשך התקופה הופיעו בולים עם ראש המלך ג'ורג' החמישי, המלך ג'ורג' השישי ולאחרונה עם דיוקן ה־מלכה אליזבת השנייה.

לקראת עצמאות טאנגאניקה ה־צאה סידרה בת 11 בולים. ה־מתארים שטחים, שונים בהי המדינה — הקלאות, גידול קפה, יהלומים, מורה בעת שעורו, מ־טפלת ילדים, דגל טאנגאניקה נמל וברית הארץ — דאל אס סאלאם וכן בול אחד המראה יד האוחזת לפיד ההרות על רקע פסגת הקילימאנג'ארו.

זיקוקן שהפזיקו מפיסגת הקילימאנג'ארו, ההר הגבוה ביותר באפריקה, דקה לאחר חצות הלילה, בישרו את לידתה של טאנגאניקה, המדינה הצעירה ביותר בעולם. אורתה שעה הניף על הפיסגה המושלמת קצין אפריקאי צעיר בפעם הראשונה את דגלה הלאומי החדש של טאנגאניקה בצבעי ירוק שחור צהוב.

הגבוהה בארצות אפריקה טנגניקה גובלת עם קניה ו־אוגנדה בצפון, במערב קונגו ובדרום מוזאמביק. מישור החוף הצר של טנגניקה גובל ומתחבר

בבירת המדינה, דאר אס־סאלאם, נתבשרו התושבים החוגגים על המאורע בהדלקת לפיד ענק על צריח בנין־הדואר הגבוה שבעיר. בעת ובעונה אחת הורד הדגל הבריטי בטקס רשמי כדי לסמל את קיצו של שלטון הנאמנות ה־בריטי בן 42 השנים ואת לידתה של המדינה האפריקאית העצמאית ה־29 במספר. בנוכחות ראש ממש־לת טנגניקה ג'וליום נייררה וה־דוכס מאדינבורג, הונף במקומו דגלה הלאומי של האומה הצעירה.

הנסף מאדינבורג העיבר מוסמכיה־עצמאות

בבוקר מסר הדוכס, בשם רעייתו המלכה אליזבת, לנייררה את המיסמכים הרשמיים, שבאמצעותם העבירה בריטניה באורח פורמאלי את השלטון לממשלה האפריקאית הריבונית. בטקס החגיגי, שנערך באיצטדיון הלאומי של דאר אס־סאלאם, הכריז נייררה שטאנגניקה עומדת בפני המאבק הקשה של העלאת רמת־החיים של עמה.

נציגיהן של 65 מדינות הגיעו לבירה המקושטת כדי לכבד ב־נוכחותם את עצמאותה של טאנ־גניקה על 9.500.000 תושביה.

החל משנת 1884 ועד ל־1919 היתה טנגניקה חלק של אפריקה המזרחית הגרמנית. עד 1946 הת־נהל השלטון בטנגניקה על־פי מאנדט של חבר הלאומים, שהיה בידי הבריטים. בשנה זו נמסר השלטון בטנגניקה למשטר נא־מנות של אירגון האומות המאו־חדות, שהתנהל אף הוא על־ידי בריטניה עד חודש דצמבר 1961.

עם מורדותיה התלולים של רמת אפריקה המרכזית, ההר הגבוה, הנמצא בטנגניקה שהוא הגבוה בהרי אפריקה בכלל, הוא ההר קילימאנג'ארו (6.010 מ'). בשל ההרים הרבים שבארץ זו מיושבת רק כשליש הקרקע. שטח הארץ הוא 939,361 קמ"ר ואולם מספר התושבים, הוא כ־9,5 מיליון בל־בד. מרבית התושבים הם אפ־ריקאים ורק כשתי רבבות אירור־פים וכ־70 אלף הודים וערבים. האקלים כאן חם ולה, במיוחד באזורי החוף. הטמפרטורה ה־ממוצעת מגיעה ל־26.6 מעלות.

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

יסודות המבנה של רכב ממונע חלק א'

(הוצ. מערכות)

מספר זה מתוארים עקרונות המבנה והפעלה של כלי הרכב על כל מערכותיו ומכלליו. המחיר 7.60

הפטרוֹל * המנוֹד

שני סיפורי מלחמה

מאת

פרד מג'דלני

(הוצ. מערכות)

צירוף נדיר של יכולת ספרותית והעלאת תמונה צבאית ומציאותית.

המחיר 5.20

כל - עת

בהוצאת קצין הנדך ראשי

קובץ על הערכים, האישים והספרים בתרבות העם היהודי.

המחיר 4.60

על נייר דק המחיר 4.20

בהתאחדות אגודות הבולאים

חיפה: אגודת הבולאים בחיפה בחרה לאחרונה בועד חדש, לפי ההרכב הבא: יו"ר - י. גרוה, סגן יו"ר - ה. גינטר, מזכיר - ד"ר הרמון, גזבר - גולדשמיד, תוכניות תרבותיות ועתון - ד"ר סלע וא. קנר, מנהלה - הגב' נ. קסטר, חליפין - יעקובזון, ספרן - רוזנפלד, קשרי חוץ - ד"ר הקסטר, נוער - ליברמן.

האגודה מגלה לאחרונה פעילות ענפה בשטח התרבותי. להלן התוכנית לשבועות הקרובים. 14.1.62 - תצוגת אוספים של בולאי חיפה שהוצגו ב"בודפשט-61". ה- מציגים: ה"ה גרוה, בלאושיץ ופרידמן; 28.1.62 - הרצאת ד"ר וולף "אנשים ונחף בבולי יפאן"; 11.2.62 - הרצאת מר מ. שלזינגר "הבולים הקלאסיים של שווייץ צריה"; ב" 4.2.62 וב" 18.2.62 - ערבי הל"י פין; 26.2.62 הרצאת מר גינטר "יחי ה' הבדל הקטן" (שגיאות וזיפוי בולים מתחת לזכוכית המגדלת).

תל-אביב: באסיפה השנתית של האגודה התל-אביבית לבולאות נבחר ועד חדש ב' הרכב הבא: יו"ר - מר. י. אוקו, חברי הועד: ז. אדלר, ש. ארצי, ד. דהרלי, י. כהן, ר. ליסבונה וד. וינברגר.

הפעולות באגודה נמשכת והחברים ממשיכים להיפגש במועדון ברחוב הס 16, בימים ב' וה'. כן נמשכת הפעילות בחוג הבולאי לנוער.

באסיפה השנתית הוחלט גם להעלות מס חבר מ-1 ל"י 1.5 ל"י לחודש.

אשקלון: פעילי האגודה הבולאית ב' אשקלון נפגשו ב" 4.1.62 עם עורך הירחון "בולאים" - מר ש. שליט והעלו בעיות שונות הקשורות בהחייית הפעילות הבולאית באשקלון.

מר ש. שליט הירצה בפני הפעילים על תוכנית הוצאת בולים חדשים בשנים 1962-63 והבטיח להעביר את טענותיהם של בולאי אשקלון לישיבה הבאה של הועד הפועל של התאחדות אגודות הבולאים בישראל.

ד"ר מ' אופיר

ביטוח על כל ענפיו

תל-אביב

רחוב הירשנברג 17-15

טלפון 22-55-26

תל-אביב

רחוב אלנבי 108

טלפון 6-25-20

החוג לנוער בולאי פעיל בת"א

נוער בולאי מאזין להרצאה

חלה, ומקווים להכפיל, ואף לשלש את מספר חברי החוג, יאולי אף לערוך בעתיד תערוכות זוטא, של אוספי הנוער בחוג. פעילות החוג מרוכזת כיום בידי מר י. אוקו, יו"ר ועד האגודה, ובידי כיתב שורות אלו.

אנו מקווים, שאגודות נוספות בארץ תלמדנה ממעשינו, ותקימנה אף הן חוגים לנוער בולאי. אנו מוכנים להעניק מנסיגוננו לכל מי שיפנה אלינו.

יורם לוי

תתף בפגישות הרגילות של ה-אגודה התל-אביבית לבולאות, בימי המישי בשבוע בערב, כן מאפשרים להם, בהסכמת ההורים, לרכוש בולים באגידה ע"י שיתופם בהזמנה הכוללת של האגודה מהשרות הבולאי.

משאל שנערך בין האספנים הצעירים גילה, כי שטחי האיסוף הנפוצים ביותר הם: בולי ישראל לרבות מעטפות יום ראשון, ואי-סוף תימטי (בעיקר היות וספורט). אנו רואים בפעולה זו רק הת-

מזה למעלה מחצי שנה פועל בתל-אביב חוג לנוער בולאי ב-מסגרת האגודה התל-אביבית ל-בולאות. חוג זה יכול לשמש דוגמא לאגודות בולאיות אחרות בארץ הרוצות להפעיל חוגי נוער.

החוג התל-אביבי לנוער בולאי מאגד בתוכו כמה מנינים נערים ונערות בני 11-15 המתאספים כל יום המישי, במועדון האגודה. בתחילת הפעולה, עורכים ביניהם חברי החוג חילופי בולים בפקוח מדויכי החוג, המשגיחים כי חילופי פים אלו יהיו הוגנים מצד אחד, ומצד שני שלא יטעו הנערים בחילופיהם, ויהליפו בול יקר ב-בול זול. תוך כדי כך, לומדים חברי החוג, כיצד להעריך בול, וכי בול משולש, למשל, אינו בהכרח בול יקר, וכי דוקא בול שאינו יפה במיוחד, עלול להיות בול בעל ערך רב.

לעיתים אנו משיעיים לחברי החוג הרצאות מפי חברי האגודה, המציגים לפעמים, את אוספיהם, על מנת שילמדו מתוך התבוננות באוסף המסודר כראוי, כיצד לסדר אוסף בולים. לעיתים זוהי הרצאה בפרקטיקה של איסוף בולים, בה לומדים חברי החוג, הלכה למעשה, כיצד לאסוף בולים. בהרצאות מהסוג השני, נתן חלק גם לנערים עצמם, ע"י עבודה מעשית. לדוגמא: כאשר שמעו הנערים הרצאה על סידור דף באלבום, הוטל על הנערים לבסות ולסדר דף לדוגמא, וכך למדו מהמעשה את ההלכה. לפעמים, במקום הר-צאה מאחד הסוגים הנזכרים, נערך חידון בולאי, עם פרטי בולים כמובן, בין חברי החוג, או מוצג סרט או סרטון. כך הוצג בפניהם סרטו של השירות הבולאי, "בול נולד" שקופיות צבעוניות של בולי ישראל, סרט של ארגון האו"ם על בוליו של ארגון זה ועוד.

לנערים נתיית אפשרות להש-

הסתדרות העובדים הלאומית בישראל

קופת חולים לעובדים לאומיים

המרכז תל-אביב, רחוב ביכורי העתים 23
טלפון 2-222241

- עזרה רפואית מלאה
- פתוחה לכל אזרח במולדת
- בחירה חפשית של הרופאים
- סניפים ברחבי המדינה
- סנטורים מרכזי בירושלים.

תרשם בתור חבר קופת חולים לאומית והבטחת את בריאותך

בולי קק"ל בישרו את עצמאות ישראל

מאת אינג' א. זימון

בולי קק"ל הוצאו לאור ב־
 רובם על־ידי הלשכה הראשית
 של קק"ל, שמאז שנת 1921
 מקום מושב הלשכה הראשית
 בירושלים. לפני־כן היה מושב
 הלשכה הראשית ביניה (1902—
 1907), בקלן (1907—1914) וב־
 האג (1915—1920). מקצתם
 הודפסו בארצות אחרות במד־
 כים לפעולות קק"ל, כגון גר־
 מניה, אוסטרית, צ'כוסלובקיה
 ופולין — בעבר; ארצות הבר־
 רית, ארגנטינה, ברזיל, הולנד
 — בהווה. הסמכות הבלעדית
 להוצאת בולים חדשים מצויה
 בידי הלשכה הראשית ביר־
 שלים.

למלאות 60 שנה לקרן הקימת לישראל אני מפרסמים
 רשימה על בולה הראשון של הקרן — בול „ציון“, שכידוע
 שימש במקרים מסוימים, לפיזל מכתבים שנשלחו מא"י.
 רשימה זו נוגעת בבול „ציון“ שהיה בשמוש הדואר
 האוסטרי.

בראשית 1961 הועמדו לפני בית
 הדין הצבאי התורכי בירושלים
 אנשי המשרד הארצישראלי —
 רופין, טהון, רדלר־פלדמן, בלוך־
 בלומפלד, אוליצקי — באשמת
 בגידה במלכות. הנמוק של התביעה
 היה: נתגלה כי המשרד הא"י מכר
 בולי קק"ל בעמל רב ניצלו הנא־
 שמים מן העונש החמור שהיה
 צפוי להם...

בימי השלטון העותומני בארץ־
 ישראל הוכר בול „ציון“ של הקרן
 הקימת לישראל כבול דואר רישמי.
 לפי הסכם „הקאפיטולציות“ קיימו
 כמה מדינות אירופיות — אוס־
 טריה, רוסיה, גרמניה, איטליה ועוד
 — עיסקי דואר משלהן והיו מת־
 חרות אחת ברעותה.

הנהלת הדואר האוסטרי הרחיקה
 לכת והציעה להעביר בשירותיה
 את הדואר המקומי בין המושבות
 והערים ללא תשלום מיוחד, בתנאי
 שהיהודים ישמשו בדואר האוס־
 טרי למשלוח מכתביהם לחו"ל, כך
 נוצר מעין „דואר“ עברי בהחום
 המושבות העבריות.

בשנים 1908—1909 היו מכתבי
 היהודים בארץ, המבויליים בבולי
 „ציון“ של הקרן הקימת לישראל,
 נשלחים לתעודתם על־ידי הדואר
 האוסטרי והוחתמו בחותמת ריש־
 מית של הדואר.

היהודים ואף הגויים ראו בבול
 זה „סנונית ראשונה“ של הגשמת
 הרעיון של מדינת ישראל. בעת
 ביקורו של ג'מיל פחה, ויזיר הימיה
 התורכית ומפקד המחנה הרביעי
 התורכי, הואשם הישוב העברי ב־
 ארץ בהתבדלות מעמי תורכיה ה־
 אחרים. נאמר, כי ליהודים סמלים
 מיוחדים, נוסף על סמלי המדינה;
 הדגל הציוני בול הקרן הקימת
 לישראל ועוד.

במלחמתו נגד התנועה הציונית
 — הודיע ג'מיל פחה (לפי עדות
 מ. דינגנוף ז"ל): „אנחנו לא גרשה
 את הציונות — כל יהודי שימצא
 אצלו בול ציוני (הכוונה לבולי
 קק"ל) — דינו לתליה...“

בתוך נחשול המשפטים שנערכו
 על־ידי ג'מיל פחה נגד עסקנים
 ציונים בארץ, יצויין המשפט שהיה
 קשור בבול קק"ל.

„קויק“ לכל
פותר בעיה
ומסיר עור

QUICK
de LUX

„קויק“
לכביסה
9 א
פויק

ליאו ראו הופיע בבול חדש

שמונה ימים מבני ישראל, משבט בנימין, עברי בן העברים".

הולדת ישו בבול אוסטראלי דואר אוסטראליה הוציא שני בולים לכבוד השנה הנוצרית החדשה וחג המולד, המתארים את הולדת ישו ומכילים כתובת מתוך הברית החדשה.

דגל ישראל בגליון או"ם

דואר האומות המאוחדות הוציא לקראת השנה האזרחית החדשה גליון בולאי מיוחד, בצורת קפיל ובו כל בולי או"ם של שנת 1961. על-גבי הקפיל הודפסו דגלי כל המדינות חברות או"ם, לרבות דגל מדינת ישראל. בצידו השני של הקפיל, בולאים בולאי או"ם שונים, בפיזור.

מחירו של גליון חגיגי זה, הי' כולל את בולי או"ם, של שנת 1961 בתוך מעטפה מיוחדת הוא 1.25 דולאר.

גרמניה דה אורטמה מנואה עם פרסום הידיעות על הקרבות בגואה — המובלעת הפורטוגלית בהודו מן הראוי להזכיר בול נדיר שהופיע בשנת 1946 בגואה לכבוד היהודי גרסיה דה אורטה.

שנים רבות נחשב גרסיה דה אורטה כפורטוגזי, אולם בשנת 1934 נתגלה שהיה יהודי אנוס וכי אחר מותו הוצאו עצמותיו מקברו ונשרפו ע"י האינקוויזיציה. אירעה היה חוקר רפואה ונחשב לחלוץ מחקר צמחי הרפואה של המזרח. הוא למד רפואה יאף עסק בה מעשית. בימי חייו ערך מסעות רבים וגילה 57 צמחי רפואה שהי' שיבתם לא פגה עד היום הזה.

בשנת 1940 הופיע בדואר ניקארגואה בול דואר בצבע תכלת-אדום-צהוב למלאות 50 שנה לאיגוד הפאן-אמריקאי. בול זה נחשב לאחד הבולים המבוקשים על-ידי אספני "יודאיקה" — ובדרך כלל ללא הצלחה, על-אף ערכו הקאטאלוגי הנמוך.

לדרגת גנרל במלחמת-האזרחים ב"ספרד — יתווסף לאספני "יודאיקה" דיוקן יהודי חדש. בידיעה שקיבלנו מדואר הונגריה, שהוציא בול זיכרון מיוחד לזלקה מאטי, הידוע בשם גנרל לוקאץ פאל, לא נרמז דבר על מוצאו היהודי, פרט ל"עובדה שהיה קוסמופוליט, סופר, מהפכן ומאוחר יותר קומוניסט. (את מוצאו היהודי מאשרים יוצאי הונגריה בארץ).

זלקה חי בעיר סאטמאר בטרנז-סלבניה — עירו של הרב טייטל-בוים, ממנהיגי נטורי קרתא בארץ צות הברית. בשנת 1914 שירת זלקה בצבא האוסטרו-הונגרי ועלה לדרגת קצין. הוא נפל בשבי רוסי והיה זמן-מה במחיצתו של לנין. בשנת 1936 השתתף במלחמת-ה'אזרחים בספרד בשם לוקאץ פאל ופיקד על בריגאדה בינלאומית.

"נימול משבט בנימין" בבול אימלקן

דואר אוסטראליה הוציא שני בולים בולים למלאות 1900 שנה למסעו של פאולוס הקדוש, שליח ישו, מארץ ישראל לרומי. דואר הוואתיקן הוציא לכבוד "השליח" שישה בולים שעל שניים נראית מפת הים התיכון ובין השאר נמל קיסריה, בולי איטליה מראים את ספינת הקדוש הנוצרי, ששמו הי' יהודי היה שאול, וכפי שכתב ב"אחת מאגרותיו הוא, "נימול בן

בבול רואים את "פסל החרות" ובצד שמאל את תמונתו של ליאו ראו.

יהודי זה שימש שנים רבות מנ"חלו הכללי של האגוד הפאן-אמרי-קאי ובתקופת מלחמת העולם הרא"שונה היה מיניסטר החוץ של ארה"ב.

כפי שמתברר, נשאר כנראה הי' לק של המלאי מבול זה במחסני ממשלת ניקרגואה, שהודיעה עתה, כי 40,000 בולים כאלה נמכרו ל"אהרונה עם הדפס-רכב מיוחד, לק"ראת הכנסת הבולאי של ארצות אמ"ריקה המרכזית. יש לשער, שאת הבול עם הדפס הרכב אפש יהיה להשיג ללא קשיים.

האיש ופועלו

ראו הוא מדינאי אמריקני, נולד במקסיגור שבמדינת איובה (ארץ צות-הברית). ראו הרבה ללמוד במכללות באמריקה ובאירופה. ב-1902 נתמנה כנשיא האקדמיה ל"מדעי המדינה והחברה. לאחר מכן שימש פרופסור למדעי הי' מדינה באוניברסיטת פנסילבניה. מומחה לענייני אמריקה הלטינית ושימש בתפקידים דיפלומטיים שונים. בימי מלחמת העולם הרא"שונה היה שר החוץ של ארצות הברית. ב-1919 נבחר כמנהל הי' מחלקה לאמריקה הלטינית ב"משרד החוץ האמריקאי. מאוחר יותר היה מנהלו הכללי של הי' איגוד הפאן-אמריקאי ובתפקד זה כיהן עד יום מותו. (1871—1946).

בול דואר

לגנרל יהודי-הונגרי

אם תחאמת הידיעה שקיבלנו על מוצאו היהודי של זלקה מאטי, מי שהיה מפקד בריגאדה ועלה

פרם לדואר ישראל

חוג אספנים בשם "קורוס", מקיים כל שנה משאל בין רבבות החברים שלו על הבול היפה ביותר של השנה בנושא הדת. לשנת 1960 נבחרו, כבולים היפים ביותר, בולי מועדים לשמחה (שלושת המלכים). הדואר הישראלי קיבל תעודת הצטיינות על כך באמצעות השגרירות שלנו בארה"ב.

פרפראות

יזרחנו בולייסטלין

יש לשער, שגורל הבולים של רוסיה עם תמונתו של סטלין לא יהיה שונה מגורל כל יהר הדברים ברוסיה המזוירים את סטלין. על כל פנים, מקומות המכירה לבולים שברוסיה — ומספרם כ-3000 — כבר הפסיקו את מכירת „בולייסטלין“.

ומענין, אין הרבה כאלה. בין למעלה מ-2600 בולים שהופיעו בברית המועצות מאז אוגוסט 1921, הופיע סטלין רק על הבולים ה-7 באים: בול זכרון ללנין, שם מופיע סטלין ליד לנין באופן מרבלט; בול זכרון ליום הולדתו ה-75 של סטלין, ובול זכרון ליום מותו. שני האחרונים משנת 1954. „פולחן האישיות“ שכה נלחמים בו עתה, לא הורגש בבולי ברית המועצות.

אך הארצות הדמוקרטיות העממיות היו נכונות יותר להקדיש איאלו בולים למנהיג הדגול. ה-7 צ'כים למשל: ב-1949 הוציאו שני בולים ליום ההולדת ה-70 של סטלין ואנו מוצאים אותו עוד על 5 הוצאות אחרות. שהפיעו עוד לפני מותו.

האלבנים היו היחידים שהתאפקו גם אז. רק בול אחד ויחיד המוכיר את סטלין הופיע במשך כל הזמן וזאת בשנת 1949, ליום הולדתו ה-70.

הקטלוג הראשון

מלאו 100 שנה להוצאה של רשימת הבולים הראשונה. היכולה להיחשב לקטלוג הבולים הראשון. היתה זו רשימה בת 12 עמודים, ללא ציורי בולים בלי מחירים, כתובה ביד שהוכנה בידי אספן משטראסבורג, ברגר-לבראי. אחרי הוצאת הרשימה הראשונה, בשם „בולי דאר“, התמסר ברגר-לבראי יותר ויותר למחקר בילים וכבר בדצמבר 1861 הופיעה ההוצאה השנייה של רשימתו. בשנת

1864 פרסם את הקטלוג הראשון שלו בשם „הגדרת בולים המוכרים עד כה וכו“.

הכל התפתח יפה עד פרוץ מלחמת צרפת-פרוסיה. בזמן זה גדל

במדור זה לוקטו קטעים מ-
„דבר“, „הארץ“, „הבוקר“ ו-
„למרחב“.

אספיו של ברגר-לבראי ל-10,400 בולים, מהם 6300 לא משומשים וכ-1400 ציורי הצעות בולים. המלחמה ומצור שטראסבורג גרמו לסיום הפעילות הפילטלית של ברגר-לבראי. הוא עצמו מת בשנת 1903 בגיל 78. לאוסף שלו לא נשאר זכר וגורל האוסף, אחד היקרים בעולם, לא ידוע עד היום. **מענין יצא מתוך:**

עתון אמריקאי מספר לפני זמן מה על רמאות בת 100 שנה. הברה מסוימת הציעה במודעות גדולות תמונת נשיא ארה"ב אה. א. ג. ג'קסון בשיטת הריטת פלדה תמורת 25 סנטיים. כל המזמינים קיבלו בול של 2 סנט של הנשיא. מבחינה חוקית לא היה מה לעשות נגד המפרסמים מאחר שהבול הוכן גם לפי שיטת הדפוס הנ"ל. אך למשפחות הבודדות ששמרו על הבול אין יותר סיבה להתרגז: הבול הזה עולה היום 9 דולר.

תשע פעמים קאסם

נראה, שהגנרל קאסם אינו סולד מפרסומת עצמית, ותשעת הבולים שהופיעו לאחרונה בעירק יוכיחו: בולים אלו, לציון יום השנה השלישי ל„מהפכה“, מתארים את דיוקנו של הרודן העירקי. קאסם נראה עומד ליד דגלה וסמלה הלאומי של המדינה וכן כשהוא מצדיע. גם לפני סדרה זו הוציא דואר עירק בולים עם קאסם.

בולאי למופת

כתב-העת הבולאי „פילטליסט“ שהופיע בווארשה באוקטובר הש-

נה. הכיר באספן-הבולים הנודע ג' גראין מארצות-הברית כבולאי לדוגמא.

בולאי גראין, מסופר בעתון, רכש לעצמו זכויות מגדלת שקר טרה מטר והצי, לשם סידור אוספו. האספן גראין שילם בעד זכויות המגדלת 20 אלף דולאר. אכן, בולאי לדוגמא.

חרם בולאי

סוחרי הבולים בגרמניה המערבית רבית קראו להטלת חרם על כל הבולים המזרח-גרמניים, המופיעים אחרי התאריך 13.8.61, היום בו הקימו השלטונות המזרח-גרמניים את החומה המפרידה בין ברלין המערבית והמזרחית. סוחרי הבור לים פונים אל הבולאים לאסוף במקום בולים אלה את בולי הארצות החדשות של אפריקה.

בקשר לכך מציע עתון פילטלי נפוץ, „הזמלרדינסט“, להדפיס הדפס רכב בצורת גדר תיל על הבול של 1 פנינג, המראה את שער ברנדנבורג בברלין, וכל משגר מכתב ידביק את הבול הזה נוסף לדמי הדואר הדרושים.

הרופים יעניקו פרסים לבולאי העולם

ד"ר י. הקסטר, שחזר מתערוכות „בודאפשט 61“ שם השתתף בקונגרס פ"פ (הפדרציה הבינלאומית לבולאות) מסר, כי בקונגרס השתתפו משלחות מ-17 מדינות הברית בפדרציה הבינלאומית וכן כמה משקפים ממדינות שאינן מסונפות לפדרציה. הנציג הרוסי, שארצו אינה הברה בפדרציה, הביע תקווה, כי בשנה הבאה, עם קיום תערוכת הבולים במוסקבה במלאת 40 שנה לבול הסובייטי הראשון, תסונף ארצו לפי"פ. כן מסר הנציג הרוסי, כי ההתאחדות הרוסית מתעתדת להעניק „פרסי יידידות“ מיוחדים לבולאים מצטיינים בעולם כולו.

כל עסקי בנק
 •
 קשרי חוץ ענפים
 •
 ייעוץ בעניני
 השקעות ונידוטי-ערך
 •
 נציגות בלונדון
EXPORT BANK Ltd.

ירושלים
 חיפה
 תל-אביב

בנק ליצוא
 בנק

פרסום "הד"

אנרשאים

מחפצל
החסכון לבנין

תנאי מימון נוחים
השתתכות בהגדלת כרסים

אובטחיים:
דידה מרווחת 4% רבית
גמול הבטחת ערך

פרטים בשלכות ההרשאה של:
מחפצל החסכון לבנין

משרד השיכון

אספו בולי דואר ישראל

השירות הבולאי

רחוב פינסקר 2, תל אביב
שדרות ירושלים 12, יפו
בנין הדואר הראשי
סניף דואר נביאים

תל-אביב - יפו
ירושלים
חיפה